

LES FESTES DE SANT JOAN A CIUTADELLA (MENORCA)

M.R.L. (*M'han dit*)

Quan parlem de Sant Joan, tot d'una ens ve a la ment Menorca, més concretament Ciutadella. Són molts els llocs que celebren aquesta festivitat, però, a Ciutadella, Sant Joan es sent d'una manera diferent. La presència del cavall fa que els menorquins visquin la festa d'una forma especial: una festa carregada d'història, d'emoció, de senyoriu, de tradició...

Així és que, sense fer tard a la seua cita, quan l'any toca el vint-i-quatre de juny és hora de celebrar Sant Joan a Ciutadella, les festes que arriben amb els primers sols d'estiu. El protagonista d'aquestes festes, que en els darrers anys han

estat multitudinàries, és, sens dubte, el cavall. Tot ell, vistós i elegant, és endiumenjat amb parfalans de llampants colors per a l'ocasió. Així, ben mudats, els cavalls reben aquesta festivitat que, ben segur, també esperen amb ànsia.

Però, què farien els cavalls sense els seus caixers...? Realment no hi pot haver un sense l'altre. Els caixers són els cavallers dels esvelts cavalls. Entre els cavallers hi trobam el Caixer Capellà, que és el representant de l'estament clerical; el Caixer Senyor, president de les festes que hi té adjudicades nombroses funcions; el Caixer Casat o el Caixer Menestral, que és qui

representa l'estament dels menestrals a Ciutadella; el Caixer Fadri, que és el responsable de portar la bandera de Sant Joan en tots els actes de la festa, i, finalment, els dos Caixers Pagesos, que han de ser fills de pagesos, sempre del terme municipal de Ciutadella, i que representen l'estament dels agricultors.

Bé, idò, el dissabte de Sant Joan, dia vint-i-tres, la festa s'encepta amb el pregó de Sa Somereta, també anomenat el Flabioler. El Flabioler, que sempre hi serà present, va a cercar el Caixer Senyor a ca seva per tal que li concedeixi el permís per poder començar la festa. Una vegada concedit aquest permís, ja s'inicia a toc de flabiol i tambor el replec de cavalls i cavallers, que aquests dies formen un sol cos pels carrers de Ciutadella, plens de gom a gom.

Ja ha començat la sensacional cavalcada entre la frisoosa multitud. Tot es barreja: mans enlaire, valentes, disposades a tocar el pit del cavall que, en un moment, aixeca les potes, s'enfila i es fa poderós. S'alça per sobre els caps i es converteix en l'amo dels ciutadans.

Tot seguit, arreplegats, es dirigeixen cap a la plaça del Born, on també hi ha gent que els espera entusiasmada, i aquí faran el primer Caragol, que consisteix a donar dues o tres voltes a la plaça a tall de presentació i de salutació. Així ho recull la tonada popular:

Pum, pum, què no sentiu
es tambor i es fabiol...
Es cavalls ja s'arrepleguen
per anar en es Caragol!

«Mans enlaire,
valentes, disposades a
tocar el pit del cavall
que, en un moment
aixeca les potes,
s'enfila i es
fa poderós...»

19

PARLEM DE...

La formidable hípica dels cavallers menorquins.

El darrer a entrar a la plaça és el cavall del Caixer Senyor. Quan aquest hi farà la seva entrada, saludarà el públic i la banda municipal, ja preparada esperant que li donen el sus, començarà a sonar el *jaleo*, la melodia que no abandonarà aquests dies Ciutadella.

Després d'haver voltat i botat per la plaça del Born es dirigiran cap a Sant Joan de Missa, ermita on el Caixer Capellà dirigirà les completes. Per finalitzar aquest dissabte de Sant Joan es farà el Caragol a Santa Clara. Els cavalls posaran punt i final a aquesta jornada al palau del Caixer Senyor, mentre que el jovent menorquí –i el qui hi ha anat de fora– seguirà la

fiesta al carrer amb alegria perquè Sant Joan és un pic a l'any i s'ha d'aprofitar al màxim.

L'endemà, festivitats de Sant Joan, és destacable l'anada cap a l'ajuntament de Ciutadella. El Caixer Senyor serà l'encarregat de convidar les autoritats a presidir els jocs eqüestres: les corregudes dels cavalls, el seu galop, la formidable hípica dels cavallers menorquins... Ara, la gent, quieta, deixant lloc perquè els cavalls es llueixin, observarà meravellada el ball del cavall, ara tranquil, adés rabent.

Després dels jocs es faran els darrers Caragols. La comitiva, abans de desfer-se definitivament,

acompanya el Caixer Senyor al seu palau. Ja en el palau, el Caixer Senyor surt al balcó per acomiadar-se del poble fins a l'any que ve. Encara no ha acabat el d'enguany i ja se sospira pel Sant Joan de l'any següent... Sant Joan, com sempre, es presentarà puntual.

BIBLIOGRAFIA

JANER MULET, M. M.; MARTÍNEZ MIRÓ, T. *Les festes a les illes*. Palma de Mallorca: Conselleria d'Educació, Cultura i Esports. Govern Balear.

RAMIS, D. «San Juan cabalga en Ciutadella», a *Baleàric*, p. 116-117.

Música Tradicional en acompanyaments, entremesos, seguicis, processons, concerts, balls...

COBLA DE MINISTRERS DE LA CIUTAT (Barcelona)

Contacte: Galdric Santana. c/ Pau Clarís 105 3r. 08009 (Barcelona)
Tel. 93 674 36 10 / 93 302 12 57. e-mail: galdric.santana@upcnet.es

Cobla de Ministrers
Quartet de Xeremies
Cobla entera
Cobla de tres quartans
Mitja cobla

1/2 COBLA DEL RE9